

Nr 4 A.

Godkänd av första kammaren den 17 mars 1928.
Godkänd av andra kammaren den 17 mars 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1928—1929 under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet, jämte i dessa ämnen väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 4.)

Till Konungen.

I. DEPARTEMENTET.

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1928—1929 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å fjärde huvudtiteln (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att till riksdagen avlätas angående omorganisation av den centrala förvaltningen inom försvarsväsendet m. m., tillsvidare beräkna ordinarie förslagsanslaget till departementet till 284,000 kronor.

Beträffande förevarande anslagsbehov kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

II. LANTFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

2:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande anslaget till arméförvaltningen (punkt 3), samt rörande anslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. (punkt 5) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 14 saml. Nr 4 A.

ökat ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid armén, nu 5,500,000 kronor, med 2,000,000 kronor till 7,500,000 kronor.

4:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 7 har riksdagen till bestridande av kostnaderna för *avskedersättning åt övertaligt underbefäl vid armén m. fl.* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 350,000 kronor.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader, nu 268,000 kronor, med 88,000 kronor till 180,000 kronor.

6:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen dels godkänt de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1928 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, att gälla för budgetåret 1928—1929,

dels medgivit, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1928—1929 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp,

dels och minskat ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 762,000 kronor, med 47,000 kronor till 715,000 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 375,000 kronor, med 65,000 kronor till 310,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppfört med 375,000 kronor. I kostnadsberäkningarna för 1925 års härordning har anslaget upptagits med 310,000 kronor, och har detsamma av Eders Kungl. Maj:t nu äskats med samma belopp.

I detta sammanhang har departementschefen anfört följande.

»Med anledning av en utav chefläkaren vid garnissonssjukhuset i Boden gjord framställning i ämnet hava arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 november 1926 hemställt, att Kungl. Maj:t, efter erforderlig anmälan till riksdagen, måtte förordna, att innehavare av å staterna för garnissonssjukhusen i Stockholm, Boden och Karlsborg uppförd befattning såsom husmoder, respektive översköterska finge för resa till och från vederbörlig tjänstgöringsort vid tillträde till och avgång från anställning åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet, ävensom att härav föranledda kostnader finge utgå av anslaget till rese- och traktamentspenningar. Till stöd härför hava departementet och styrelsen anfört, bland annat, att det för anställande av sjuksköterskor och med dem likställda husmödrar vore nödvändigt att anlita ofta på betydligt avstånd från vederbörligt sjukhus bosatt personal, ävensom att sjuksköterskor, tillhörande arméns sjuksköterskekår, jämlikt föreskrift i kungl. brev den 13 februari 1920 ägde att för resor till och från tjänstgöring vid dess början och efter dess avslutande åtnjuta rese- och traktamentsersättning.

Förevarande framställning har tillstyrkts av försvarsväsendets lönenämnd, som tillika framhållit, att förmånen i fråga jämväl syntes böra utsträckas till innehavare av befattning såsom husmoder, respektive sjuksköterska vid flottans sjukhus i Karlskrona.

Vad sålunda föreslagits finner jag mig allenast i så måtto kunna tillstyrka, att rese- och traktamentsersättning synes mig böra utgå till här ifrågavarande befattningshavare för resa till tjänstgöringsorten vid tillträde av befattning. Däremot anser jag icke tillräckliga skäl föreligga att tillerkänna vederbörande dylik förmån vid avgång från anställningen.»

Vad departementschefen sålunda uttalat, har icke föranlett erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 375,000 kronor, med 65,000 kronor till 310,000 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till flyttningersättning, nu 200,000 kronor, med 25,000 kronor till 175,000 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

9:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 3,172,000 kronor, med 87,000 kronor till 3,085,000 kronor.

10:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 1,000,000 kronor, med 65,000 kronor till 935,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att öka ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 887,000 kronor, med 13,000 kronor till 900,000 kronor.

Medelsbehovet för undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser har för budgetåret 1927—1928 beräknats till sammanlagt 907,000 kronor. För täckande av detta behov har i riksstaten å det ordinarie undervisningsanslaget upptagits ett belopp av 887,000 kronor, under det att det återstående erforderliga beloppet, 20,000 kronor, ansetts kunna tagas i anspråk av förefintlig odisponerad reservation å den till artilleri- och ingenjörhögskolans förfogande ställda delen av nämnda anslag.

Titel I, undervisningsmateriel, för budgetåret 1927—1928 upptagen med 78,075 kronor, har för nästkommande budgetår, i enlighet med förut tillämpad beräkningsgrund eller 0.9 öre för man och dag, nu upptagits med $(7,738,000 \times 0.009 =) 69,642$ kronor.

Beträffande titel II, de fasta undervisningsverken, har ifrågasatts en höjning från 427,745 kronor till 483,395 kronor, bl. a. föranledd av en höjning av anslagsposterna för infanteriskjutskolan och underofficersskolan. I anslagsposten till infanteriskjutskolan ha inberäknats erforderliga medel även för sådana kurser, som hittills bekostats av extra anslag.

Under titel III, särskilda skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov, hava beräknats medel till enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 401,180 kronor.

I enlighet med vad nu anförts, skulle medelsbehovet under ordinarie undervisningsanslaget för budgetåret 1928—1929 beräknas sålunda:

Titel I	kronor	69,642: —
Titel II	»	483,395: —
Titel III	»	401,180: —
			Summa kronor 954,217: —

Med hänsyn till å anslaget förefintliga reservationer har departementschefen emellertid ansett, att icke hela detta belopp behöver upptagas å riksdagen, utan har det syntts vara tillräckligt att för ifrågavarande ändamål anvisa en summa av 900,000 kronor.

Vid beräkandet av erforderliga medel vid infanteriskjutskolan har förutsetts, att samtliga de ordinarie utbildningskurser, som enligt 1925 års härordningsbeslut avsetts att tillhöra skjutskolans utbildningsprogram, skulle under nästkommande budgetår kunna försöksvis förläggas till Rosersberg. Då emellertid, enligt vad riksdagens vederbörande utskott numera inhämtat, två av ifrågavarande kurser, nämligen kulsprutekurs för subalternofficerare ur infanteriet samt kurs i skjutning och eldstrid för underofficerare, med hänsyn till förläggningsförhållandena och övningsmöjligheterna å Rosersberg sannolikt icke komma att kunna anordnas därstädes under nämnda budgetår, synes möjlighet böra lämnas öppen för dessa kursers förläggande å annan plats.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 887,000 kronor, med 13,000 kronor till 900,000 kronor.

12:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning rörande anslaget för befrämjande av den andliga vården vid armén (punkt 21) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att dels, med uteslutande ur riksdagen av ordinarie reservationsanslagen till skrivmaterialier, expenser m. m. och till skrivmaterialier m. m. vid trupperförbanden, i riksdagen uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier och expenser, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 500,000 kronor.

Vidare har uti en inom riksdagen väckt motion (II: 54) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att rullföringsexpeditionerna skola förläggas till lämpliga lokaler inom kasernetablissemanten å alla de platser, där detta

utan större olägenheter kan göras, samt att det föreslagna beloppet till hyra m. m. för rullföringsexpeditionerna minskas med erforderligt belopp.

Under fjärde huvudtiteln, avdelning Lantförsvaret, finnas för närvarande upptagna två ordinarie anslag, vilka tillgodose behov av enahanda slag, nämligen anslaget till *skrivmaterialier, expenser m. m. (expensanslaget)* avsett till bestridande av expensutgifter vid verk, staber och sådana expeditioner, som icke tillhöra truppförbanden, samt anslaget till *skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden*, avsett till bestridande av expensutgifter vid truppförband och fördelningsvis anordnade skolor.

Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att ifrågavarande båda anslag sammanslås till ett anslag.

Ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser m. m. har i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagits med 355,500 kronor. Nämda belopp har fördelats på följande sätt mellan de tre olika titlarna under anslaget:

Titel I.	Skrivmaterialier, expenser m. m. vid verk och staber m. fl.	kronor 241,220: —
Titel II.	Hyra, telefonabonnemang och vissa skrivmaterialier vid rullföringsexpeditionerna	» 74,200: —
Titel III.	Oförutsedda expensbehov samt för centralupphandling	» 40,080: —
		<hr/> Summa kronor 355,500: —

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden har för innevarande budgetår beräknats till 320,000 kronor. För täckande av detta belopp har å riksstaten under anslaget upptagits ett belopp av 300,000 kronor, under det att återstoden ansetts kunna tagas i anspråk av å anslaget förefintliga reservationer. De sålunda tillgängliga medlen hava fördelats på följande sätt mellan de två olika titlarna under anslaget:

Titel I.	Skrivmaterialier m. m.	kronor 260,181: 25
Titel II.	Oförutsedda expensbehov	» 59,818: 75
		<hr/> Summa kronor 320,000: —

För de medelsbehov, som avsetts att tillgodoses av ifrågavarande båda anslag, hava sålunda beräknats sammanlagt 675,500 kronor.

Det nya anslaget, vars benämning enligt arméförvaltningens förslag lämpligen borde bli »Skrivmaterialier och expenser», har av ämbetsverket beräknats sålunda:

Titel I.	Expenser vid verk, staber m. fl.	kronor 237,875: —
» II.	» vid truppförbanden m. fl.	» 222,075: —
» III.	» m. m. vid rullföringsexpeditionerna	» 81,200: —
» IV.	Oförutsedda expensbehov	» 58,850: —
		<hr/> Summa kronor 600,000: —

I ärendet har departementschefen anfört följande:

»I enlighet med arméförvaltningens hemställan synes mig det nya anslaget böra benämnas »Skrivmaterialier och expenser». Mot arméförvaltningens förslag i avseende å anslagets uppställning samt titelrubrikerna under det samma har jag icke funnit anledning till någon erinran.

På sätt av arméförvaltningen föreslagits, torde de reservationer, som vid utgången av budgetåret 1927—1928 förefinnas å de nuvarande expens- och skrivmaterielanslagen, få överföras till det nya anslaget.

Vid den granskning jag underkastat arméförvaltningens förslag till beräkning av utgifterna å anslaget för budgetåret 1928—1929 har jag kommit till den uppfattningen, att medelsbehovet bör kunna icke oväsentligt reduceras under den av ämbetsverket föreslagna anslagssumman. På grund härav och med hänsyn jämväl till de reservationer, som kunna beräknas komma att förefinnas å de nuvarande anslagen vid utgången av budgetåret 1927—1928, torde det nya anslaget i riksstaten för nästkommande budgetår icke behöva upptagas till högre belopp än 500,000 kronor. Jag förutsätter, att en ingående detaljgranskning av de olika expeditionernas medelsbehov framdeles kommer att äga rum i samband med fastställande av stat för anslaget.»

Vad sålunda av departementschefen anförts, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Det motionsvis framförda yrkandet om rullföringsexpeditionernas inrymmande i kasernetablissemangen, där så kunde ske, har synts riksdagen vara värt beaktande, och har riksdagen därför ansett sig böra hos Eders Kungl. Maj:t begära utredning, i vad mån rullföringsexpeditionerna kunna på detta sätt inrymmas eller eljest beredas lokaler i kronan tillhöriga fastigheter.

Riksdagen får alltså

dels anmäla, att riksdagen, med uteslutande ur riksstaten av ordinarie reservationsanslagen till skrivmaterialier, expenser m. m. och till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, i riksstaten uppfört ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier och expenser, reservationsanslag», samt under detta anslag anvisat ett belopp av 500,000 kronor,

dels ock i anledning av förevarande motion (II: 54), anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan om rullföringsexpeditionernas inrymmande i kasernetablissemangen eller eljest i kronan tillhöriga fastigheter.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 250,000 kronor, med 15,000 kronor till 235,000 kronor.

15:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för underhåll av *generalstabens översiktskarta över Sverige* i skalan 1:400,000 för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 7,400 kronor.

16:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts under punkt 26 framställda förslag, får anmäla, att riksdagen för *konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att för fortsatta arbeten å verket »Sveriges krig åren 1611—1648» för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

För arbetena å ifrågavarande krigshistoriska verk hava under loppet av åren 1921—1924 av statsmedel utbetalats betydande belopp, tillhoppa 77,000 kronor. Den för arbetets slutförande ytterligare erforderliga summan skulle enligt den ursprungligen uppgjorda kostnadsplanen utgöra 91,000 kronor.

Då det givetvis vore av stor betydelse, att detta verk, på vilket redan så avsevärda kostnader nedlagts, fullbordades, borde enligt departementschefens mening härför behövlige medel ställas till förfogande. Departementschefen förutsatte härvid, att arbetet bedreves så, att utgifterna i möjligaste mån begränsades.

För budgetåret 1928—1929 har generalstabschefen beräknat medelsbehovet till 30,000 kronor. Arméförvaltningen, som ansett sig böra avstyrka ett av generalstabschefen i annat sammanhang framlagt förslag om inrättande av en krigsarkivrådsbefattning, har till denna summa lagt ett belopp av 10,000 kronor för avlönande av en vid krigshistoriska avdelningen tillfälligtvis anställd civil historiker. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien har däremot ifrågasatt, att sistnämnda belopp borde ställas till generalstabschefens förfogande för att med större frihet i mån av behov användas till arvoden åt en eller flera civila vetenskapsmän, som kunde behöva tagas i anspråk för vissa forskningsuppgifter. För egen del ansåge departementschefen det av akademien angivna förfaringssättet vara att föredraga, men funne sig emellertid icke kunna för nästkommande budgetår tillstyrka större sammanlagd medelsanvisning för här ifrågavarande ändamål än 30,000 kronor. I vilken utsträckning möjlighet kunde komma att förefinnas att inom ramen av detta anslagsbelopp disponera medel för anlåtande av civila forskare, syntes departementschefen icke nu kunna bedömas, utan borde denna fråga lämnas öppen.

I likhet med vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt departementschefen synes det riksdagen lämpligt, att civila vetenskapsmän anlitas vid författandet av vissa delar av ifrågavarande arbete och att detta sker efter särskilda uppgörelser med härför lämpliga personer mot ersättning, bestämd med hänsyn till det utförda arbetet.

Vid bedömandet av förevarande anslagskrav har riksdagen utgått från att den för arbetet i dess helhet uppgjorda planen och kostnadsberäkningen, erforderlig ersättning åt civila vetenskapsmän däri ej inbegripen, skall komma att visa sig hållbar.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *fortsatta arbeten å verket »Sveriges krig åren 1611—1648»* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

18:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen för *utarbetande av krigskollegii historia* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 8,849,000 kronor med 1,653,000 kronor till 7,196,000 kronor.

För budgetåren 1923—1926 beräknades medelsbehovet under ordinarie förslagsanslaget till mathållning efter en dagskostnad av 80 öre för varje man och för budgetåret 1926—1927 efter 90 öre för varje man.

Sedan riksdagens revisorer i sin berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för budgetåret 1924—1925 anmärkt, att anslaget till arméns mathållning under de senaste räkenskapsåren avsevärt överskridits, samt framhållit angelägenheten av att grunderna för anslagets uppskattande underkastades en fullständig omarbetning för ernående av bättre överensstämmelse mellan beräknade och verkliga kostnader, anförde arméförvaltningen i sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1927—1928, att frågan om grunderna för mathållningsanslagets beräkning av ämbetsverkets intendentsdepartement gjorts till föremål för en ingående utredning med därtill hörande statistisk undersökning, för vilken räkenskapsmaterialet för budgetåren 1923—1926 tjänat som underlag. Resultatet av denna utredning hade sammanförts å en vid skrivelsen fogad tablå, av vilken bland annat framginge, att dagskostnaden i medeltal för de tre budgetåren varit för proviant å förläggningssorten 85.81 öre och för övriga mathållningskostnader 20.5 öre. Vid beräkningen av anslaget till arméns mathållning borde alltså till den uppskattade kostnaden för proviant å förläggningssorten läggas ett belopp av 20,5 öre för bestridande av vissa årligen återkommande kostnader, nämligen för proviant utom förläggningssorten, under transporter och vissa övningar, för sjukföda, för de centrala magasinens drift m. m. ävensom för av intendentsdepartementet direkt bestridda utgifter. Då ämbetsverket ansåge sig böra beräkna kostnaden för proviant å förläggningssorten eller med andra ord normalportionspriset för budgetåret 1927—1928 till 84,5 öre, borde följaktligen den totala portionskostnaden för armén för nämnda budgetår beräknas till $(84,5 + 20,5 =) 105$ öre för man och tjänstgöringsdag.

Vid ärendets anmälan inför Eders Kungl. Maj:t yttrade föredragande departementschefen, bland annat, att mathållningsanslaget, därest anslagsbeloppet skulle motsvara de verkliga utgifterna, borde beräknas efter en avsevärt högre dagskostnad än den, som lagts till grund för anslagsberäkningen för budgetåret 1926—1927, men att, i betraktande av att livsmedelsprisen visade en något sjunkande tendens, man torde kunna stanna vid ett belopp av 1 krona 2 öre för man och dag.

Med tillämpning av sistnämnda beräkningsgrund upptogs anslaget i riksdagen för budgetåret 1927—1928 med 8,849,000 kronor.

I sin skrivelse den 2 april 1927 (nr 4 A) i anledning av vissa av Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1927—1928 under riksstatens fjärde huvudtitel framhöll riksdagen, att portionspriset vid truppförbanden under de senaste åren enligt en av arméförvaltningens intendentsdepartement verkställd utredning undergått en betydande stegring. Sålunda hade den verkliga kostnaden per man och tjänstgöringsdag för proviant å förläggningssorten under budgetåret 1923—1924 uppgått till 82,65 öre, under budgetåret 1924—1925 till 85,90 öre och under budgetåret 1925—1926 till 88,88 öre. Då livsmedelspriserna utvisade en fortlöpande sänkning från och med år 1923, hade det syntts riksdagen anmärkningsvärt, att proviantkostnaderna å förläggningssorterna på detta sätt stegrats. Det förefölle riksdagen, som om en undersökning vore påkallad för utrönande av orsakerna till detta förhållande samt vilka åtgärder eventuellt borde vidtagas för att hålla ifrågakvarande pris vid en nivå, som motsvarades av de allmänna livsmedelspriserna. Riksdagen ansåge sig därför böra framhålla önskvärdheten av att en dylik undersökning verkställdes.

I anledning av detta riksdagens uttalande har arméförvaltningens intendentsdepartement verkställt en ingående utredning rörande grunderna för mathållningsanslagets beräkning (sid. 59—64), varjämte samma departement och sjukvårdsstyrelsen framlagt förslag till ny normalportionsstat för armén. Denna portionsstat har den 18 november 1927 blivit av Eders Kungl. Maj:t fastställd att försöksvis tillämpas tillsvidare från och med ingången av år 1928.

Departementschefen har anfört följande:

»Vad angår riksdagens uttalande rörande den under budgetåren 1923—1926 inträffade stegringen av portionspriset vid armén, synes mig intendentsdepartementets utredning i ämnet hava givit en nöjaktig förklaring till det av riksdagen påvisade förhållandet. Enligt vad av myndigheterna framhållits, torde tillämpningen av den nya normalportionsstaten komma att i viss mån främja det av riksdagen berörda önskemålet om bättre inbördes överensstämmelse mellan arméns proviantkostnader och livsmedelsprisen i den allmänna marknaden.

I anslutning till vad arméförvaltningen anfört beträffande försök med utbyte av militär handräkningspersonal mot civil personal i matinrättningarna, tillika omfattande prövning av s. k. individuell utspisning, vill jag erinra om att liknande försök som de vid Upplands regemente pågående jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 oktober 1927 igångsatts vid Skånska kavalleriregementet och Norrlands artilleriregemente i syfte att utröna, huruvida ett gynnsamt resultat av berörda system kan ernås jämväl vid mindre truppförband, tillhörande andra truppslag än infanteriet. De av försöken föranledda kostnaderna — för så vitt desamma icke utgöras av med vissa naturaförmåner förenade utgifter, vilka gäldas av vederbörliga underhållsanslag — bestridas av lantförsvarets anslag till extra utgifter. Därest ifrågakvarande system befinnes böra under nästkommande budgetår tillämpas vid ett större antal

truppförband, torde anslaget till extra utgifter icke lämna tillgång till bestridande av därmed förenade särskilda kostnader, utan synas dessa utgifter böra få bestridas av mathållningsanslaget, dock med iakttagande av att kostnaden per utspisad portion därigenom icke må överskrida det för vederbörande truppförband fastställda normalportionspriset.

Vidkommande härefter frågan om medelsbehovet under ordinarie mathållningsanslaget för nästkommande budgetår, har arméförvaltningen i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1927 föreslagit, att anslaget skulle beräknas på grundval av en dagkostnad av 95 öre för varje man. Dagkostnadsbeloppet synes mig emellertid, bland annat med hänsyn till den utgiftsminskning, som tillämpningen av den nya normalportionsstaten beräknats medföra, kunna nedsättas till 93 öre. Då, såsom förut nämnts, antalet manskapstjänstgöringsdagar för budgetåret 1928—1929 uppskattats till 7,738,000, skulle alltså medelsbehovet under anslaget utgöra $(7,738,000 \times 0.93 =) 7,196,340$ kronor eller, i avrundat tal, 7,196,000 kronor.»

Riksdagen, som med tillfredsställelse erfarit, att åtgärder vidtagits för utrönande av lämpligheten vid arméns truppförband av ett system med s. k. individuell utspisning (fri skaffning) ävensom av utbyte utav militär handräkningspersonal mot civil personal i matinrättningarna, uttalar sin förväntan, att de igångsatta försöken fortsättas.

Den verkställda anslagsberäkningen giver icke riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 8,849,000 kronor, med 1,653,000 kronor till 7,196,000 kronor.

20:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 5,010,000 kronor, med 570,000 kronor till 4,440,000 kronor.

21:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,472,000 kronor, med 272,000 kronor till 1,200,000 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) att dels i riksstaten upptaga anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt såsom förslagsanslag, dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 2,535,000 kronor.

Arméförvaltningen har föreslagit, att bränsleanslaget, vilket för närvarande har reservationsanslags natur, i stället skulle uppföras såsom förslagsanslag ävensom att dess belopp skulle bestämmas till 2,735,000 kronor.

Departementschefen har i anledning av detta förslag anfört följande:

»Vad först angår frågan om bränsleanslagets natur, synes mig arméförvaltningen hava anfört goda skäl för sitt förslag om förändring av anslaget till förslagsanslag. Såsom av ämbetsverket framhållits, är det med hänsyn såväl till de klimatiska förhållandena som till växlingarna i prisen på bränslematerialierna synnerligen svårt att på förhand noggrant beräkna medels-

behovets storlek. Därest anslaget bibehålles såsom reservationsanslag, måste man, för att säkerställa sig mot varje överskridande av detsamma, vid uppskattandet av medelsbehovet alltid räkna med eventuella höjningar i å-prisen ävensom med en bränsleåtgång som överstiger den normala. Erhåller däremot anslaget karaktär av förslagsanslag, kan medelsanvisningen begränsas till ett belopp, som motsvarar de genomsnittliga kostnaderna, och den merutgift, som under ett år till äventyrs måste ersättas av kassafonden, kompenseras av de besparingar, som ett annat år tillgodoföras nämnda fond. De till vederbörande myndigheters och truppförbands förfogande ställda anslagsposterna böra givetvis icke erhålla förslagsanslags natur.

Vidkommande härefter det för budgetåret 1928—1929 erforderliga anslagsbeloppet, har detsamma — under förutsättning att anslaget ändras till förslagsanslag samt att den vid utgången av nu löpande budgetår förefintliga reservationen får disponeras under nästa budgetår — av arméförvaltningen beräknats till 2,735,000 kronor. Tages hänsyn jämväl till värdet av de bränslekvantiteter, som kunna beräknas förefintliga vid nästa budgetårsskifte, torde emellertid anslagssumman kunna nedbringas till 2,535,000 kronor.»

Riksdagen, som av departementschefens yttrande funnit, att, oaktat anslaget avsetts att erhålla förslagsanslags natur, till de särskilda truppförbandens och myndigheternas förfogande skulle ställas begränsade belopp, har med hänsyn härtill funnit sig kunna godkänna förslaget om förändring av anslagsbeteckningen. Förslaget i avseende å anslagets belopp giver icke riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels i riksstaten upptagit anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt såsom förslagsanslag, dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 2,535,000 kronor.

23:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) rörande ordinarie reservationsanslaget till remontering kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 4,035,000 kronor, med 1,022,000 kronor till 3,013,000 kronor.

Furageringsanslaget, som för budgetåret 1927—1928 beräknats efter ett rationspris av 1 krona 38 öre för dag, har ansetts för budgetåret 1928—1929 kunna upptagas med utgångspunkt från ett rationspris av 1 krona 34 öre för dag.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot sättet för anslagets beräkning.

Riksdagen för alltså anmäla, att riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 4,035,000 kronor, med 1,022,000 kronor, till 3,013,000 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av motormateriel för trängen* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 242,000 kronor.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) har riksdagen dels i riksstaten uppfört ett ordinarie anslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, reservationsanslag», dels ock under detta anslag anvisat ett belopp av 325,000 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor.

28:o) Riksdagen som funnit sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 38 föreslagit, får alltså anmäla, att riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,450,000 kronor, med 50,000 kronor till 1,400,000 kronor.

29:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anordnande av *luftförsvarsövningar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 36,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

30:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 653,000 kronor, med 98,000 kronor till 555,000 kronor.

31:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *arméns bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

32:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

33:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

34:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen medgivit, att för anordnande av kök inom garnisonssjukhuset i Linköping må tagas i anspråk dels återstående odisponerade medel, 12,853 kronor 24 öre, av det för anskaffande av sjukhusinventarier m. m. utav 1921 års riksdag å extra stat för år 1922 anvisade reservationsanslag av 77,000 kronor, dels ett belopp av 2,906 kronor 76 öre av ordinarie reservationsanslaget till arméns sjuk- och veterinärvård m. m.

35:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen medgivit, att av förefintlig behållning å det utav 1920 års riksdag å extra stat för år 1921 anvisade reservationsanslag av 75,000 kronor för uppförande

av en desinfektionsanstalt i Boden ett belopp av högst 35,000 kronor må tagas i anspråk för uppförande av en byggnad för smittrening m. m. i Boden.

F. Vapen och ammunition.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47) att minska ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., nu 5,271,000 kronor, med 649,200 kronor till 4,621,800 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen framlagda beräkningen av anslaget, får anmäla, att riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., nu 5,271,000 kronor med 649,200 kronor till 4,621,800 kronor.

37:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,918,800 kronor.

38:o) Riksdagen får anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) för *anskaffning av kikarsikten m. m. för kulsprutor* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 128,500 kronor.

39:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *underhåll av och försök med stridsvagnar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51) att för försök med viss artillerimateriel för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

För försök med viss artillerimateriel anvisade nästlidet års riksdag för budgetåret 1927—1928 ett extra reservationsanslag av 130,000 kronor.

Kostnaderna för dylika försök under budgetåret 1928—1929 hava av arméförvaltningen beräknats till följande belopp, nämligen:

för försök med gasskydd	kronor	15,000:—
» » för motorisering	»	20,000:—
» » med infanteriartilleri	»	35,000:—
» » » handgevärsgranater	»	10,000:—
» » » högeffektlampor i äldre strålkastare	»	25,000:—
» oförutsedda utgifter	»	20,000:—

Summa kronor 125,000:—

Det sålunda för ändamålet beräknade beloppet har av departementschefen ansetts kunna reduceras till 100,000 kronor, vilket belopp av Eders Kungl. Maj:t äskats. Rörande anslagets användning för olika slag av försök med här ifrågavarande materiel har departementschefen ansett, att det borde ankomma på Eders Kungl. Maj:t att framdeles meddela beslut.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad sålunda föreslagits, får anmäla, att riksdagen för *försök med viss artillerimateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

41:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *anskaffning av eldledningsinstrument för fasta luftvärnsbatterier* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

42:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *anskaffning av ballongmateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 24,000 kronor.

43:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen medgivit, att av medel under ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. må tagas i anspråk ett belopp av högst 133,000 kronor för utförande av vissa moderniseringsarbeten vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

44:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 55) rörande ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

45:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *förbättringar å vissa skjutbanor* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

46:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58) har riksdagen för uppförande av *bilgarage för Norrlands trängkår m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 81,000 kronor.

47:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen för anordnande av *ökade förrådsutrymmen m. m. för Fälttelegrafkåren vid Frösunda* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 33,500 kronor.

48:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen för utförande av ny *ångpanneanläggning m. m. vid Norrlands trängkårs kasernetablissemang* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

49:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) har riksdagen till *omläggning av vissa vattenledningsrör inom Fälttelegrafkårens och ammunitionsfabrikens etablissemang vid Marieberg* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

50:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anordnande

av *centraluppvärmning i vissa bostadsbyggnader i Boden* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

51:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen för installerande av ny *uppvärmningsanläggning inom Livregementets husarers kasernebyggnad* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

52:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) har riksdagen för anordnande av *ångcentral med tvätt- och badinrättning m. m. vid Göta artilleriregemente* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

53:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel, nu 191,800 kronor, med 21,800 kronor till 170,000 kronor.

54:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66) har riksdagen till *försök med ny ingenjörmateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

55:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 122,000 kronor.

56:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *arméns brevduveväsende* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

57:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *fortifikationsdepartementets åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 21,000 kronor.

58:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen till *förvärv av lägenheten Gröneberg invid Älvsborgs regementes övningsfält* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 5,360 kronor.

59:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen för förvärv av mark för *utvidgning av Grytans skjutfält* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 6,000 kronor.

60:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen för *inköp av ett markområde i Umeå* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

61:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) har riksdagen dels för *utvidgning av Västerbottens regementes och Norrlands dragonregementes övningsområde* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor, dels ock medgivit, ej mindre att ett i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1928 omförmält område om 2,4850 hektar må försäljas för en köpeskillning av minst 2,385 kronor 60 öre och på villkor, att köparen vidkännes alla kostnader för avstyckning av området och för lagfart därå, än även att den inflytande köpeskillningen må dispo-

neras för bestridande av kostnaderna för nyssnämnda utvidgning av övningsområdet.

62:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74) att för utvidgning av vissa skjutfält för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

De ifrågasatta utvidgningarna avse Skillingaryds och Remmene skjutfält och hava synts departementschefen böra äga rum successivt under loppet av de närmaste åren. Kostnaderna härför, vilka icke kunnat exakt beräknas, skulle sålunda fördelas å flera budgetperioder. För nästkommande budgetår har medelsanvisningen för här ifrågavarande ändamål synts kunna begränsas till 50,000 kronor. Rörande den lämpligaste dispositionen av detta belopp skulle det ankomma på Eders Kungl. Maj:t eller — jämlikt Eders Kungl. Maj:ts bemyndigande — på vederbörande myndigheter att framdeles meddela beslut.

Riksdagen, vars vederbörande utskott funnit sig böra underkasta denna fråga en närmare undersökning, har kommit till den uppfattningen, att det för artilleriskjutningarnas ändamålsenliga bedrivande och med hänsyn till risken för olyckshändelser under skjutningarna är nödvändigt att vidtaga utvidgningar av nämnda båda skjutfält. Riksdagen har därför ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för *utvidgning av vissa skjutfält* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

H. Diverse.

63:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 400,000 kronor, med 40,000 kronor till 360,000 kronor.

64:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 175,000 kronor, med 125,000 kronor till 300,000 kronor.

65:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 78, har för bestridande av viss *ersättning till staden Ystad* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag av 198,360 kronor.

66:o) Riksdagen får anmäla, att riksdagen i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81) till bestridande av kostnader för *förflyttningar av viss armémateriel m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor.

III. SJÖFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

67:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställningar rörande anslaget till marinförvaltningen (punkt 83) samt rörande anslaget till avlöning till perso-

nal vid kårer och stater m. fl. kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

68:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87) har riksdagen dels godkänt det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1928 fogade förslag till stat för marinens reservstat att gälla för budgetåret 1928—1929, dels medgivit, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1928—1929 avgår från reservstat, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 290) angivna belopp, dels ock ökat ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat, nu 56,800 kronor, med 1,400 kronor till 58,200 kronor.

69:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88) har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 120,000 kronor, med 40,000 kronor till 80,000 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

70:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning (punkt 90) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

71:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., nu 43,900 kronor, med 1.100 kronor till 45,000 kronor.

72:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 93, har i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagit ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier med 8.000 kronor.

73:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 340,000 kronor, med 40,000 kronor till 300,000 kronor.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95) att för anskaffning av teknisk materiel för undervisningsändamål för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,700 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för anskaffning av *teknisk materiel för undervisningsändamål* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 34,700 kronor.

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

75:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie förslagsanslaget till förplägnad (punkt 96) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

76:o) I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till beklädnad (punkt 97) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

77:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. (punkt 98) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

78:o) I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. (punkt 99) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

79:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100) har riksdagen medgivit, att för anskaffning av en ångpanna för sjömanskårens i Karlskrona kok-, bad- och tvättinrättningar må disponeras ett belopp av högst 34,800 kronor av förefintlig reservation å sjöförsvarets anslag till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.

E. Övningar.

80:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 4,463,000 kronor, med 48,000 kronor till 4,511,000 kronor.

81:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102) har riksdagen, för beredande av *ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt*, för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

82:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) har riksdagen i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagit ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar med oförändrat belopp, 500,000 kronor.

F. Sjukvård.

83:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

G. Flytande materiel och byggnader.

84:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

85:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105) har riksdagen för *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 9,198,000 kronor.

86:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) har riksdagen i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagit ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. med oförändrat belopp, 350,000 kronor.

87:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m., nu 530,000 kronor, med 50,000 kronor till 580,000 kronor.

88:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 108, får anmäla, att riksdagen till utförande av vissa *ändringsarbeten å pansarskeppen Sverige och Gustaf V* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

89:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109) har riksdagen för *ändring av ett äldre pansarskepp till flygdepåfartyg* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor.

90:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110) har riksdagen för *motorisering av viss båtmateriel vid kustfästningarna* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 59,000 kronor.

91:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111) har riksdagen för anläggning av en *utrustningspir vid flottans varv i Karlskrona* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 77,600 kronor.

92:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112) har riksdagen till *förbättring av ventilationsanordningar m. m. i vissa verkstäder å Karlskrona varv* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

93:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 113, har för anordnande av *vörliga sidoblock i Gustaf V:s docka å Beckholmen* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 22,000 kronor.

94:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115) har riksdagen för *uppförande av brandfria murar i det s. k. stora slupskjulet å flottans varv i Stockholm* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,800 kronor.

95:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118) har riksdagen medgivit, att för uppförande av ett *förrådshus för lysammunition å Stora Fjäderholmen* må disponeras ett belopp av 15,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.

96:o) Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 119, får anmäla, att riksdagen för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor.

97:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) har riksdagen för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

98:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121) har riksdagen för anskaffning av *modern artilleriammunition för kustfästningarna* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

99:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 122) att för anskaffning av *svepmateriel för flottan* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 47,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för anskaffning av *svepmateriel för flottan* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 47,000 kronor.

100:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 123—126) har riksdagen för budgetåret 1928—1929 anvisat

dels till anskaffning av *minmateriel för marinen* ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;

dels till *försök med minmateriel* ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor;

dels för *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen* ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor;

dels ock för anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

101:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) har riksdagen för *modernisering av flottans radiostationer* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

102:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 128—130, får anmäla, att riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1928—1929 anvisat

dels för anskaffning av *signalmateriel* ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor;

dels för anskaffning av *kikarmateriel* ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels ock till *försök med teknisk materiel* ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

103:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) har riksdagen till *åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

I. Sjökarteverket.

104:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 132) att dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av den å sjökarteverkets stat uppförda redogörarbefattningen i lönegraden B 15, å samma stat upptaga en redogörarbefattning i lönegraden B 17,

dels godkänna följande stat för sjökarteverket att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 125,450:—
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 800:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 36,220:—
Arvode åt chefen för sjökarteverket, då denne vid flottan innehar lägre beställning än såsom kommandör	» 2,520:—
Arvode åt den eller de ritare eller gravörer, som förord- nas att biträda vid rit- och gravyarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer	» 600:—
Arvodena åt föreståndare för sjökarteverkets kontrollstatio- ner	» 11,600:—
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor	177,190:—

dels ock öka ordinarie förslagsanslaget till avlöning till sjökarteverkets personal, nu 176,440 kronor, med 750 kronor till 177,190 kronor.

Uti en inom riksdagen väckt motion (I: 127) har vidare hemställts, att riksdagen ville från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av den å sjökarteverkets stat uppförda redogörarbefattningen i lönegraden B. 15, å samma stat upptaga en redogörarbefattning i lönegraden B. 18.

Den föreslagna höjningen av anslaget är förorsakad av att redogörarbefattningen av Eders Kungl. Maj:t ansetts böra uppflyttas från lönegraden B. 15 till lönegraden B. 17. Chefen för sjökarteverket hade emellertid ifrågasatt en uppflyttning till lönegraden B. 18. I anledning av detta förslag har allmänna civilförvaltningens lönenämnd anfört följande:

»Allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som för inhämtande av närmare kännedom om de arbetsuppgifter, vilka ålåg redogöraren vid sjökarteverket, avlagt besök i sagda ämbetsverk, hade för sin del kommit till den uppfattningen, att ifrågavarande tjänst, med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av de med densamma förenade arbetsuppgifterna, skäligen borde tilldelas en något högre löneställning än den nuvarande. Redogöraren i sjökarteverket hade nämligen ålagts åtskilliga uppgifter, som kunde anses vara av högre värde än dem, som i allmänhet tillkomme en registrator och kassör i ett mindre ämbetsverk. I vissa avseenden syntes sålunda tjänsten vara att jämställa med en revisor- och bokhållarbefattning. Med hänsyn härtill ansåge sig lönenämnden kunna biträda det av chefen för sjökarteverket framställda förslaget om tjänstens placering i lönegraden B 18.»

Såsom av det ovan anförda framgår, har emellertid departementschefen stannat vid att föreslå en uppflyttning till lönegraden B 17.

Det synes riksdagen, som om ifrågavarande redogörarens ställning och ansvar närmast kunde jämföras med fortifikationskassörens vid armén. Då denna beställning hänförs till lönegraden C 7 i avlöningsreglementet för officerare m. fl. beställningshavare, vilken lönegrad i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen motsvarar lönegraden B 18, förefaller det riksdagen, som om starka skäl talade för motionärens förslag. De arbetsuppgifter, som numera tillkomma redogöraren vid sjökarteverket, äro också, sedda i och för sig, av ganska krävande art och därtill jämförelsevis omfattande. I likhet med allmänna civilförvaltningens lönenämnd anser därför riksdagen, att

redogöraren bör placeras i lönegraden B 18. Ökningen i anslaget kommer på grund härav att bliva 1,110 kronor i stället för av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 750 kronor.

Riksdagen, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till ovanberörda motion (I: 127)

dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av den å sjökarteverkets stat uppförda redogörarbefattningen i lönegraden B 15, å samma stat upptagit en redogörarbefattning i lönegraden B 18,

dels godkänt följande stat för sjökarteverket att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	125,810: —
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	800: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	36,220: —
Arvode åt chefen för sjökarteverket, då denne vid flottan innehår lägre beställning än såsom kommandör	»	2,520: —
Arvode åt den eller de ritare eller gravörer, som förordnas att biträda vid rit- och gravyarbetenas ledning och övervakande ävensom vid instruktion av yngre ritare och gravörer	»	600: —
Arvoden åt föreståndare för sjökarteverkets kontroll- stationer	»	11,600: —
<u>Summa förslagsanslag</u>		kronor 177,550: —

dels ock ökat ordinarie förslagsanslaget till avlöning till sjökarteverkets personal, nu 176,440 kronor, med 1,110 kronor till 177,550 kronor.

105:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till redigering och utgivning av *tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

106:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor.

IV. FLYGVAPNET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

107:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. (punkt 139) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

B. De värnpliktigas avlöning m. m.

108:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 141) att öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 71,800 kronor, med 16,400 kronor till 88,200 kronor.

För innevarande budgetår är ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. upptaget med 71,800 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

Titel I.	De värnpliktigas avlöning	kronor 61,787: 50
Titel II.	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	» 500: —
Titel III.	Färdkostnader	» 9,475: —
		Summa kronor 71,762: 50

eller i avrundat tal 71,800 kronor.

Titel I har nu beräknats efter en utökning av flygvapnets värnpliktskontingenter till 75 % av värnpliktsstyrkan efter genomförd organisation och upptagits med 76,430 kronor.

Beträffande titel II har icke ifrågasatts någon ändring av beloppet.

Titel III har för nästkommande budgetår beräknats till 75 % av det belopp, 15,000 kronor, som för ändamålet upptagits i de för 1925 års riksdag framlagda beräkningarna av utgifterna för flygvapnet efter genomförd organisation, eller således till 11,250 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot beräkningen av förevarande anslag, får anmäla, att riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 71,800 kronor, med 16,400 kronor till 88,200 kronor.

C. Expenser m. m.

109:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 15,000 kronor, med 1,000 kronor till 16,000 kronor.

110:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till tryckningskostnader, (punkt 143) kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

D. Förplägnad och intendenturmateriel.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 144) att öka ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering, nu 164,900 kronor, med 7,500 kronor till 172,400 kronor.

Ifrågavarande anslag har beräknats efter enahanda grunder, som iakttagits beträffande lantförsvarets motsvarande anslag, eller posten till mathållning efter 93 öre för man och dag samt posten till furagering efter 1 krona 34 öre för häst och dag.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av förevarande anslag, får anmäla, att riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering, nu 164,900 kronor, med 7,500 kronor till 172,400 kronor.

112:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 106,900 kronor, med 17,100 kronor till 124,000 kronor.

113:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) har riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., nu 60,000 kronor, med 30,000 kronor till 90,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

114:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147) har riksdagen ökat ordinarie förslagsanslaget till sjuk- och veterinärvård, nu 12,300 kronor, med 1,900 kronor till 14,200 kronor.

F. Vapen och ammunition.

115:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 148, får anmäla, att riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition, nu 72,000 kronor, med 12,000 kronor till 84,000 kronor.

116:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149) har riksdagen för anskaffning av *flygbomber* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

117:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 150) att för anskaffning av synkroniseringsanordningar för flygplankulsprutor för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

För anskaffning av synkroniseringsanordningar anvisade nästlidet års riksdag för innevarande budgetår ett extra reservationsanslag av 84,000 kronor. Nu har för nästkommande budgetår äskats ett anslag för ändamålet av 50,000 kronor.

Ehuru riksdagen, med hänsyn till att, enligt vad riksdagens vederbörande utskott erfarit, det för innevarande budgetår anvisade anslaget ännu icke tagits i anspråk, hyst en viss tvekan rörande behovet av anslag för budgetåret 1928—1929 för anskaffning av här avsedd material, har riksdagen likväl ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för anskaffning av *synkroniseringsanordningar för flygplankulsprutor* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

G. Byggnader, flygövningar och flygmateriel m. m.

118:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151) har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till byggnader, flygfält m. m., nu 125,000 kronor, med 50,000 kronor till 175,000 kronor.

119:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153) har riksdagen för anordnande av *vatten- och avloppsledningar för 4. flygkårens etablering å Frösön* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 248,000 kronor.

120:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154) har riksdagen för *istandsättande av flygetablissemang i Fårösund* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

121:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155) har riksdagen för *vinterboning av 4. flygkårens gymnastik- och exercishus å Frösön* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

122:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 156) att öka ordinarie reservationsanslaget till flygövningar, nu 1,189,000 kronor, med 112,000 kronor till 1,301,000 kronor.

I de för 1925 års riksdag framlagda beräkningarna rörande flygvapnets kostnader upptogs anslaget till flygövningar efter fullbordad uppsättning av vapnet till 1,735,000 kronor enligt följande specifikation:

Titel I. Drivmedelskostnader för flygmotorer.

För flygövningar	kronor 652,512: 50		
» flyglärarnas flygträning			
m. m.	» 12,487: 50		
» motorprovning	» 90,000: —	kronor	755,000: —

Titel II. Övriga övningskostnader.

Tillämpningsövningar och övningar med fältformationer	kronor 150,000: —		
För flygstationer m. m.	» 85,000: —		
Driftkostnader för bilar, motoreyklar och motorbåtar	» 20,000: —	»	255,000: —

Titel III. Flygtillägg

Titel IV. Tjänstgöringstraktamenten

Summa kronor 1,735,000: —

Bensin- och oljepris hade därvid beräknats till 35 respektive 50 öre per kg.

Vid uppgörandet av anslagsberäkningarna för budgetåret 1926—1927 utgick chefen för flygvapnet från den förutsättningen, att flygövningarna under

nämnda budgetår komme att bedrivas i en utsträckning motsvarande 60 % av det för genomförd organisation planerade flygövningsprogrammets omfattning. Anslagsposterna under titlarna II—IV upptogs därför med 60 % av förenämnda, för tiden efter fullbordad uppsättning av flygvapnet beräknade belopp. Vad beträffar titel I, hade — med anledning av att flygbensin- och oljeprisen undergått vissa förändringar — kostnaderna för drivmedel per flygtimme för olika flygplantyper omräknats, vilket medfört en ökning av de under denna titel upptagna posterna med sammanlagt omkring 147,000 kronor. Medelsbehovet under förevarande anslag beräknades av chefen för flygvapnet sålunda:

Titel I.	Drivmedelskostnader för flygmotorer	kronor	600,805: —
Titel II.	Övriga övningskostnader	»	153,000: —
Titel III.	Flygtillägg	»	348,000: —
Titel IV.	Tjänstgöringstraktamenten	»	87,000: —
			Summa kronor 1,188,805: —

I enlighet härmed upptogs ordinarie reservationsanslaget till flygövningar i riksstaten för budgetåret 1926—1927 med, i avrundat tal, 1,189,000 kronor.

För innevarande budgetår, under vilket flygövningarna avsetts att erhålla samma omfattning, som under det nästföregående, har anslaget upptagits med oförändrat belopp.

Departementschefen har för budgetåret 1928—1929, med iakttagande av viss förhöjning av priserna på bensin och olja i förhållande till 1925 års beräkningar, uppskattat medelsbehovet till 1,349,285 kronor enligt följande specifikation:

Titel I. Drivmedelskostnader för flygmotorer.

För flygövningar	kronor	573,245: —
» flyglärarnas flygträning		
m. m.	»	10,970: —
» motorprovning	»	79,070: —
		kronor 663,285: —

Titel II. Övriga övningskostnader.

Tillämpningsövningar och övningar med fältformationer, 70 % av kronor 150,000: —	kronor	105,000: —
För flygstationer m. m., 70 % av kronor 85,000: —	»	59,500: —
Driftkostnader för bilar, motorecyklar och motorbåtar, 70 % av kronor 20,000: —	»	14,000: —
		kronor 178,500: —

Titel III. Flygtillägg.

70 % av kronor 580,000: — kronor 406,000: —

Titel IV. Tjänstgöringstraktamenten.

70 % av kronor 145,000: — 101,500: —

Summa kronor 1,349,285: —

eller i avrundat tal 1,349,000 kronor.

Från sistnämnda summa borde emellertid dragas det belopp, 48,000 kronor, som, enligt vad i annat sammanhang föreslagits, skulle överföras till flottans övningsanslag för bestridande av övningskostnader för flygdepåfartyget. Anslaget till flygövningar för budgetåret 1928—1929 skulle sålunda upptagas med (1,349,000—48,000 =) 1,301,000 kronor.

Riksdagen vill erinra om att 1927 års statsrevisorer framställt vissa anmärkningar rörande dispositionen av åtskilliga anslag för flygvapnet, däribland även anslaget till flygövningar. Riksdagen har icke kunnat finna att — vilka åtgärder, som än må föräledas av nämnda anmärkningar — någon ändring i den för budgetåret 1928—1929 av departementschefen gjorda beräkningen av medelsbehovet under detta anslag behöver ifrågakomma.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till flygövningar, nu 1,189,000 kronor, med 112,000 kronor till 1,301,000 kronor.

123:o) I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 157) rörande ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

124:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 159) har riksdagen ökat ordinarie reservationslaget till materielprovning, nu 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

125:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 160) har riksdagen för anskaffning av *fallskärmar* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

126:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 161, får anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *flottörer* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

127:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *förlag av materialier för flygplantillverkning* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

128:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163) har riksdagen till anskaffning av *markradiostationer* för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

H. Diverse.

129:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 164, får anmäla, att riksdagen ökat ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 21,000 kronor, med 3,000 kronor till 24,000 kronor.

V. GEMENSAMMA ANSLAG.

130:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 166) har riksdagen minskat ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

VI. ÖVRIGA ORDINARIE ANSLAG.

131:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under fjärde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppfört samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 17 mars 1928.

Med undersätlig vördnad.